ཐུབ་ཅན་ཉིང་ཁུ་ཡིས་གསར་བརྗེའི་རིག་གནས་རྒྱུན་འཛིན་དང་དར་སྤེལ་བཏང་བ།

གསར་བརྗེའི་ས་གཞིའི་སྟེང་ནས་དམག་དཔུང་ཐག་གཅོད།

འདི་གա་ཚགས་པར་གྱི་གསར་འགོད་པ། ཀུང་ཅེ་ལེ།

ཐུབ་ཅན་ཉིང་ཆེན་སན་མིང་གོང་ཁྲེར་ཉིང་ཁུ་རྩོང་ནི་ཀུང་ཤྲུང་གྱི་གཙོ་ཤུགས་དམར་དམག་རྒྱང་རྐྱངས་ལ་ཁྱབ་ཆས་སར་ཐུབ་ཅན་ཉིང་ཁུ་རྩོང་ཞེས་བྱ་བ་1934ལོར་ཀུང་ཤྲུང་གྱི་གཙོ་ཤུགས་དམར་དམག་ཁྲི་1.4ཙམ་ཉིང་ཁུ་ནས་ཐོན་ཏེ་རྒྱང་རྐྱངས་ཀྱི་འགོ་ཚུགས། རྒྱང་རྐྱངས་ལ་ཞུགས་མཁན་6600ཡྭག་ཙམ་ཡོད་ཀུང་ཧའན་ལེ་ནུ་སྒེའམ་རྐའམ་མེ་58ལམ་ཡྭག་མེད།

ཉིང་ཁུ་རྩོང་གི་གསར་བརྗེའི་དུན་གསོ་ཁང་གི་ཕུན་ཚོགས་པའི་འགེམས་རྩལ་དེ་དག་ནི་དམག་འཁྲུག་གི་ལོ་རྒྱའི་རྩེས་དྲན་བརྩོན་ཏེ་ཞུ་ཐུབ་ཅན་ཉིང་ཁུ་རྩོང་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། འགེམས་རྩལ་སྐྱེན་ཁང་ཞེས་ཀོ་ར་ནི་ཚོས་མདོག་སྐྱ་ཤ་ཟའི་ཐུབ་ཅན་ཉིང་ཁུ་རྩོང་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན།

“འདི་ནི་རྒྱལ་ཀྱི་རིམ་པ་དང་པོའི་རིག་དངོས་སྐེ། རྒྱལ་ཡོངས་སུ་ཉར་ཚགས་ཆ་ཚང་ཨོས་ཀྱི《ཀུང་ཙོ་བཙོ་ཞིང་དམར་དམག་གི་དམག་སྤྱོད་དབྱངས་ཚིགས》རིང་”ཅེས་དྲན་གསོ་ཁང་གི་གསལ་འགེམ་པ་དབྱང་ལི་ཐྲིང་ཤིས་ངོ་སྐྱང་ལ། ཚང་ཤིས། དམག་ཁྲི་ཐུབ་ཅན་ཉིང་ཁུ་རྩོང་གཞུང་300ཡྭག་ཙམ་ཉིན་ཤས་ཐོན་ཏེ། ཟླ་8ཤར་ཀུ་གཙོ་བའི་ཟོག་འདེན་ཀུ་གཟིངས་ནས་དཙོར་བའི་དངོས་ཟོག་ཡོངས་ཀྱི་ཕྱིད་ཚད་དུས་མཚུངས་ལས་16.5%འཕར་བའི། ནང་དོས་སྐམ་ཀུ་གཟིངས་དུས་མཚུངས་ལས་23.4%འཕར་དམག་འཐབ་ཁྲི་ཤོག་ཚ་འཁྱེན་ཀུ་ཤུར། 1934ལོར་ཉའི་ཀོང་ཁུ་ཤོག་ཁྲི་ཤོག་ཨ་ཤ་ཟའི་ཐུབ་ཅན་ཉིང་ཁུ་རྩོང་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན།

འདེན་ཀུ་ཀུང་ཤ་མ་ལོ་ན་བགེས་པས་གང་དུ་བཞག་མེན་མ་དུན། མཐར་1974ལོར་ཁོང་ཁྲིམ་ཀྱི་ཁང་པ་གསར་པ་ཀུག་སྐབས་སྐེ་ཚང་གི་བང་ཁྲིའི་འོག་ནས་ལོ་བཙུ་གངས་ལས་མཇུག་འགྱེལ་ནས་ཞེའ་བཞེར་ཅིས་ལེན་ཁུ་དངོས་སུ་ཕྱི་ཕྱོགས་སུ་སྐོ་མོ་ཕྱེ་བ་རེད། རྡམ་གངས་དེ་ཀོ་པའི་ཞུང་ཤས་ཀྱི་ཁྱེ་བའི་ཁུལ་དུ་དོན་འཚོལ་ཁུག་པ་དང་། བསྐྱན་ཟིན་རྩེས་གྲིང་ཁུལ་ཀྱི་སྐོ་གསེང་ཡྭལ་སྐོར་དང་ཕྱི་ཁྱེ་བའི་ཁུལ་དུ་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་རེད། ཁོང་ཚོར་ཀུ་ཤུར་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། 1975ལོར་ལྷའོང་མའོ་ཡིས་དཔུངས་ཚོགས་དང་དམག་དུང་གཅུས་ཁ་ཅིག་ཁྱེ་བའི་ཁུལ་དུ་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར།

སྐྱིར་བཏང་མེན་པའི་ལོ་སྐྱ་བསྐྱད་རྩེས་དང་ཚ་གསར་བརྩེའི་ས་གཞི་དེ་ནས་གསར་བརྩེའི་རིག་གནས་ཀུ་ཤུར་ཚང་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། ཁོང་ཚོས་ཀུ་ཤུར་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ནི་ཁོང་ཚོའི་ཁྱེ་བའི་ཁུལ་དུ་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར།

ཁོང་ཁུ་རྩོང་ཧོའེ་ཐུའུ་གོང་རྩལ་སྐྱེན་ཁང་ཧོ་ཁུ་ཧན་གོང་ཧན་ཐུན་ཚེས་དེ་སྤུ་བསར་ཁུ་ཚང་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། “དམར་དམག་གི་ཁུ་ཚང་”ཞེས་ཁའི་མིང་ཐོག་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར།

ཁོང་ཁུ་རྩོང་ཧོའེ་ཐུའུ་གོང་རྩལ་སྐྱེན་ཁང་ཧོ་ཁུ་ཧན་གོང་ཧན་ཐུན་ཚེས་དེ་སྤུ་བསར་ཁུ་ཚང་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དཔྱངས་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཁོང་ཚོས་ཁོ་ཚའི་ཁྱེ་བའི་ཁུལ་དུ་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར།

ཁོང་ཁུ་རྩོང་ཧོའེ་ཐུའུ་གོང་རྩལ་སྐྱེན་ཁང་ཧོ་ཁུ་ཧན་གོང་ཧན་ཐུན་ཚེས་དེ་སྤུ་བསར་ཁུ་ཚང་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། “དམར་དམག་གི་ཁུ་ཚང་”ཞེས་ཁའི་མིང་ཐོག་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར།

ཁོང་ཁུ་རྩོང་ཧོའེ་ཐུའུ་གོང་རྩལ་སྐྱེན་ཁང་ཧོ་ཁུ་ཧན་གོང་ཧན་ཐུན་ཚེས་དེ་སྤུ་བསར་ཁུ་ཚང་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དཔྱངས་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཁོང་ཚོས་ཁོ་ཚའི་ཁྱེ་བའི་ཁུལ་དུ་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར།

ཐོན་ཀུས་ཆིག་ཁྲི་ཟིན་པའི་བཟོ་ལས་མི་གཟུགས་འཕྲུལ་མིའི་བཟོ་ཐྲ་ལས་འགོ་བཙུགས་པ།

ཉིན་ཤས་ཚོང་། ཐོན་ཀུས་ཆིག་ཁྲི་ཟིན་པའི་བཟོ་ལས་མི་གཟུགས་འཕྲུལ་མིའི་རིམ་འབུམ་རིག་ཡུན་ཟུ་དངོས་སུ་ལས་འགོ་བཙུགས་ཡོད། ཉེ་བའི་ས་ཤས་རིང་། ལི་འབྲུ་ཀྲོའུ་ཡིས་མི་ཐབས་རིག་ཀུས་མཐའ་སྐེ་དང་དེ་བཞིན་འཕྲུལ་མིའི་ཐོན་ལས་འཛེལ་རྒྱས་ཀུས་ཤུགས་ཆེན་བཏང་བས། མིག་སྟར་ཐོན་ལས་དེར་གཞི་ཁྲོན་ཡན་ཀྱི་བཟོ་ལས་ལེ་ལས་46ཟིན་ཡོད་པ་རེད།

འདི་ནི་བཟོ་ལས་མི་གཟུགས་འཕྲུལ་མིའི་རིམ་འདས་རིག་ཡུན་བཟོ་པས་ཁྲོམ་རབ་འདོན་གཐས་ཡོད་པའི་འཕྲུལ་མིར་ཞེབ་བཞེས་ཟིད་བཞིན་པ།

“ཡག་གདང་སྤེལ་ཆས་ཕྲུགས་འདུག་དོག་གཉིར་བྱེད་རོགས་གཉིས་ཀྱི་སྐྱན་ཟླའི་སྤེལ་རེས་བཏོ་ཐྲེད་བྱེད་སྟོ”རྐབས་ཀྱབ་པ་ཤེག་ཅང་ཀྱ་གཉེར་བ།

འདི་གա་ཚགས་པར་ཁང་ཀྱ་ཐུའུ་ཡུའུ་་ཚའ་དེ་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། “ཞི་་་་་་ བདེ་འཕེལ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་ཐུབ་ཅན་ཉིང་ཁུ་རྩོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁོང་ཚོའི་ཁྱེ་བའི་ཁུལ་དུ་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། ཁོང་ཚོས་ཀུ་ཤུར་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ནི་ཁོང་ཚོའི་ཁྱེ་བའི་ཁུལ་དུ་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར།

ཁོང་ཁུ་རྩོང་ཧོའེ་ཐུའུ་གོང་རྩལ་སྐྱེན་ཁང་ཧོ་ཁུ་ཧན་གོང་ཧན་ཐུན་ཚེས་དེ་སྤུ་བསར་ཁུ་ཚང་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དཔྱངས་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཁོང་ཚོས་ཁོ་ཚའི་ཁྱེ་བའི་ཁུལ་དུ་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར།

ཞིང་ཨན་ཁུལ་གསར་བརྩེའི་རིག་ཆེ་ཆོར་འབྲི་དགོས་ཀྱི་ཐུན་ཚོགས་ཤིག་བཀོད་ཡས་ཤེག་བྱས་ཤིག་བཤེར་རྩེས་ལེན་བྱས་པ།

ཉེ་ཆར། ཀུང་ཙོ་ཕྱགས་ལམ་འཛུགས་སྐྱན་ཚོགས་པས་སྐྱན་འགན་ཁུར་བའི་ཕྱེ་བའི་ཕྱང་ཟླ་ཤུངས་ལས་ཀྱའི་རྡམ་གངས་ལས་མཇུག་འགྱེལ་ནས་ཞེའ་བཞེར་ཅིས་ལེན་ཁུ་དངོས་སུ་ཕྱི་ཕྱོགས་སུ་སྐོ་མོ་ཕྱེ་བ་རེད། རྡམ་གངས་དེ་ཀོ་པའི་ཞུང་ཤས་ཀྱི་ཁྱེ་བའི་ཁུལ་དུ་དོན་འཚོལ་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། བསྐྱན་ཟིན་རྩེས་གྲིང་ཁུལ་ཀྱི་སྐོ་གསེང་ཡྭལ་སྐོར་དང་ཕྱི་ཁྱེ་བའི་ཁུལ་དུ་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། ཟོང་ཁྲིར་ཀྱི་ཚོམས་ཚེན། ཅེས་ཀུ་ཤུར་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ནི་ཁོང་ཚོའི་ཁྱེ་བའི་ཁུལ་དུ་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར།

ཁོང་ཁུ་རྩོང་ཧོའེ་ཐུའུ་གོང་རྩལ་སྐྱེན་ཁང་ཧོ་ཁུ་ཧན་གོང་ཧན་ཐུན་ཚེས་དེ་སྤུ་བསར་ཁུ་ཚང་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དཔྱངས་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཁོང་ཚོས་ཁོ་ཚའི་ཁྱེ་བའི་ཁུལ་དུ་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར།

ཁོང་ཁུ་རྩོང་ཧོའེ་ཐུའུ་གོང་རྩལ་སྐྱེན་ཁང་ཧོ་ཁུ་ཧན་གོང་ཧན་ཐུན་ཚེས་དེ་སྤུ་བསར་ཁུ་ཚང་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དཔྱངས་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཁོང་ཚོས་ཁོ་ཚའི་ཁྱེ་བའི་ཁུལ་དུ་ཁོ་ཚ་ཡོད་ཁུག་པ་ཞེས་ཟེར།

(བར་ངོས་དང་བོར་མཇུད) ཟླ་8ཤར་ཀི་ཐབས་རིག་་་་་ ནུས་དང་ཀི་གཟུགས་འཕྲུལ་ཀི་སོགས་ཀྱིས་ཤོག་་་་་་་ གསར་ཐོས་སུ་ས་དཀྱལ་བཏང་བའི་དཀྱལ་འབོར་དུས་་་ མཚུངས་ལས་101.6%འཕར་ཡོད།

ཕྱི་ཐུགས་ཀོ་ཚོང་ཐད་འཕར་གཞི་གསར་པ་རྒྱུན་་་ ཚད་ཆེད་པར་ཐོན་ཏེ། ཟླ་8ཤར་གྱུ་ཀ་གཙོ་བའི་ཟོག་འདེན་གྱུ་གཟིངས་ནས་དཙོར་བའི་དངོས་ཟོག་ཡོངས་་་་ ཀྱི་ཕྱིད་ཚད་དུས་མཚུངས་ལས་16.5%འཕར་བའི་་་་་ ནང་དོས་སྐམ་གྱུ་གཟིངས་དུས་མཚུངས་ལས་23.4%འཕར་བ་དང་། འགོར་འཇུག་གྱུ་གཟིངས་དུས་་་ མཚུངས་ལས་141.0%འཕར་ནས་ཆུངས་འགོར་ཕྱིར་་་ གཏོང་གི་འཕེལ་ཚུལ་བཟང་ཡོ་ཐུར་གཞིན་ཆུན་་་་་ འཇུག་ཡོད།

ཐོན་ལས་ཐད་ས་ཁོངས་ཁག་དང་ས་ཚོགས་མང་་་ ཡོས་མཉམ་དུ་འདེགས་སྐྱེར་དང་སྐས་རིམ་གཞིན་་་ འཛེལ་ཆུས་འགྲོ་ཞིང་། ཟླ་8ཤར་ཀྱེ་ཅང་དང་། གོང་་་་ ཀུང་། ཅང་སུའུ། ཆུའུ་ཅན་སོགས་དཔལ་འབྱོར་ཞིང་་ ཆེན་ཆེན་ཡོའེ་བཟོ་ལས་ཀྱིང་འཛེལ་ཆས་ཀྱི་ཐོག་སྐྱེད་ཚ་ཆུབས་་ ཀྱི་སྐོན་ཐང་ས་འཕར་ཆུ་ཆུན་འཇོངས་ཐུབ་པ་དང་ཡུན་་་ ནན་དང་། ཁུང་ཆིང་། ཀུའེ་ཀྱོའུ། ཀོང་ཤིས་སོགས་་་་་ ཞེའ་ཆེན་དུ་དུས་མཚུངས་ལས་7.2%དང་། 5.1% 4.6% 4.4%བཅས་སོ་སོར་འཕར་ནས་འཕར་ཚད་་་་ མངོན་གསལ་དོད་ཡོ་ཡོད་པ་རེད།